

Aanwijzing tbs met voorwaarden en voorwaardelijke beëindiging dwangverpleging

Categorie: Executie

Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v. artikel 130 lid 4 Wet RO

Afzender: College van procureurs-generaal

Adressaat: Hoofden van de parketten

Registratienummer: 2010A021

Datum vaststelling: 13-09-2010

Datum inwerkingtreding: 01-10-2010

Geldigheidsduur: 30-09-2014

Publicatie in Stcrt.: PM

Vervallen: Aanwijzing tbs met voorwaarden en voorwaardelijke beëindiging dwangverpleging (2006A010)

Relevante beleidsregels OM: Aanwijzing elektronisch toezicht (2010A008)

Aanwijzing voorwaardelijke invrijheidstelling (2008A012) Aanwijzing tbs bij vreemdelingen (2010A019)

Wetsbepalingen: –

Jurisprudentie: –

Bijlage(n): Samenwerkingsprotocol

Achtergrond

Op 2 oktober 1997 is de zogenoemde tbs met voorwaarden ingevoerd, ter vervanging van de tbs met aanwijzing. Tevens is toen de voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging ingevoerd, waardoor de rechter de mogelijkheid heeft gekregen om bij een tbs met dwangverpleging de dwangverpleging voorwaardelijk te beëindigen.

Op 1 september 2010 is een aantal wijzigingen ten aanzien van de tbs met voorwaarden in werking getreden. Deze wijzigingen hebben tot doel de veiligheid voor de samenleving bij de tenuitvoerlegging van de tbs met voorwaarden beter te waarborgen, een effectiever gebruik van deze maatregel te bevorderen en de instroom in de dwangverpleging te beperken. Hiertoe is de wet op de volgende punten gewijzigd:

- de maximale duur van de tbs met voorwaarden is verlengd van vier naar negen jaren (artikel 38, tweede lid, Sr);
- de maximale gevangenisstraf die naast de tbs met voorwaarden kan worden opgelegd, is verhoogd van drie naar vijf jaar (artikel 38e, tweede lid, Sr);
- de tbs-gestelde kan tijdelijk onder dwang opgenomen worden, de zogenoemde crisisopname (artikel 509j bis Sv);
- de rechter kan bepalen dat de tbs met voorwaarden, voordat deze onherroepelijk is, dadelijk uitvoerbaar is (artikel 38, zesde lid, Sr);
- de wettelijke acceptatieplicht van forensisch psychiatrische instellingen is uitgebreid naar de tbs met voorwaarden (artikel 11, eerste lid, Bvt);
- de rechter kan de tbs met dwangverpleging voorwaardelijk beëindigen ten aanzien van de ongewenst verklaarde vreemdeling (artikel 38/b Sr).

Bij een tbs met voorwaarden kunnen de voorwaarden onder meer inhouden dat de ter beschikking gestelde (hierna tbs-gestelde) zich laat behandelen in een instelling voor (forensische) psychiatrische zorg of zich onderwerpt aan een ambulante behandeling. Deze modaliteit geeft de rechter de mogelijkheid binnen het kader van de tbs-maatregel af te wijken van het zwaarste middel dat hij tot zijn beschikking heeft: tbs met dwangverpleging. De voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging geeft de rechter de mogelijkheid geleidelijk de tbs met dwangverpleging geheel te beëindigen.

Zowel bij de tbs met voorwaarden als bij de voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging speelt de reclassering bij het adviseren over en formuleren van te stellen voorwaarden en het toezicht houden op de naleving van de voorwaarden een centrale rol. De reclassering controleert of de tbs-gestelde zich aan de voorwaarden houdt en informeert het Openbaar Ministerie (hierna: OM) terstond over de voortgang en eventuele niet-naleving van de voorwaarden.

Samenvatting

In deze aanwijzing wordt de procedure beschreven die het OM hanteert wanneer het voornemens is om in een concrete zaak de maatregel van tbs met voorwaarden te vorderen alsmede wanneer het

voornemens is om een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging te vorderen. Tevens wordt in deze aanwijzing de procedure beschreven die door het OM gevolgd wordt wanneer een tbs-gestelde zich niet aan de opgelegde voorwaarden houdt.

Tbs met voorwaarden

Pro justitia-onderzoek

De verdachte die zich in voorlopige hechtenis bevindt ter zake een ernstig strafbaar feit waarvoor de tbs-maatregel kan worden opgelegd, kan worden onderworpen aan een pro justitia-onderzoek. In de regel zal het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) al in een voorlopige rapportage gericht tot de rechter-commissaris of de officier van justitie hebben aangegeven dat een onderzoek naar de geestvermogens van verdachte geïndiceerd is.

Zowel de officier van justitie (artikel 150 Sv) als de rechter-commissaris (artikel 227 Sv) kan een of meer deskundigen benoemen in het kader van een onderzoek naar de geestvermogens van de verdachte. Indien de officier van justitie of de rechter-commissaris van oordeel is dat het onderzoek niet op voldoende andere wijze kan plaatsvinden, kan de rechter-commissaris op vordering van de officier van justitie, op verzoek van de verdediging of ambtshalve bevelen dat de verdachte ter observatie zal worden overgebracht naar een daartoe bestemde observatiekliniek (artikel 196 Sv). In de meeste gevallen vindt een dergelijk onderzoek plaats in het Pieter Baan Centrum (PBC).

Wanneer de deskundigen in hun rapport oplegging van de maatregel tbs met voorwaarden adviseren, wordt de volgende procedure gevolgd:

- a. De officier van justitie draagt in een zo vroeg mogelijk stadium de reclassering op in een maatregelrapport aan te geven of de reclassering begeleidingsmogelijkheden ziet in het kader van een tbs met voorwaarden en zo ja, welke voorwaarden moeten worden gesteld wanneer de rechter inderdaad een tbs met voorwaarden oplegt. De zaak is pas 'zittingsrijp' wanneer een maatregelrapport beschikbaar is waarin ofwel de te stellen voorwaarden worden genoemd ofwel de reclassering, met redenen omkleed, aangeeft geen invulling te kunnen geven aan een tbs met voorwaarden. In dat laatste geval zal de officier van justitie afzien van het vorderen van tbs met voorwaarden.
- b. Wanneer de officier van justitie voornemens is naast de tbs met voorwaarden een gevangenisstraf van drie jaar of meer te eisen, geeft de reclassering in een maatregelrapport aan of de reclassering begeleidingsmogelijkheden ziet in het kader van een terbeschikkingstelling met voorwaarden en zo ja, voor welke zorgcategorie verdachte in aanmerking komt (bijvoorbeeld ambulante behandeling, opname in een instelling voor begeleid wonen of klinische opname).
- c. Wanneer de rechtbank tijdens de behandeling van de zaak tot de (voorlopige) conclusie is gekomen dat een tbs met voorwaarden geïndiceerd is, wordt de reclassering verzocht alsnog een maatregelrapport uit te brengen. Dit rapport bevat de te stellen voorwaarden. Is de reclassering van mening dat geen invulling kan worden gegeven aan een tbs met voorwaarden, dan vermeldt zij dit (met redenen omkleed) in het rapport. Dit laat onverlet dat wel voorwaarden moeten worden geformuleerd. In een dergelijk geval ziet de officier van justitie echter af van het vorderen van tbs met voorwaarden. Wanneer de officier van justitie tijdens de behandeling van de zaak tot de conclusie komt dat alsnog een maatregelrapport opgemaakt moet worden, is het onder a, b en d gestelde van overeenkomstige toepassing.
- d. Het maatregelrapport van de reclassering bevat in alle gevallen een aparte bijlage met een advies van een GGz-instelling over de behandelbaarheid van de verdachte en een verklaring van bereidheid tot behandeling door c.q. opname in deze GGz-instelling. Indien van behandelbaarheid blijkt, wordt in het advies aangegeven in welke GGz-instelling en binnen welke termijn de behandeling kan plaatsvinden. Als de in het maatregelrapport van de reclassering uitsluitend een zorgcategorie wordt geadviseerd, geeft de GGz-instelling in het advies aan of zij in beginsel bereid zijn verdachte na aanvang van de tbs met voorwaarden te behandelen.

Vordering

De officier van justitie vordert in elk geval geen tbs met voorwaarden indien:

- er geen maatregelrapport beschikbaar is van de reclassering, of
- er wel een maatregelrapport beschikbaar is van de reclassering, maar de reclassering aangeeft geen mogelijkheden voor begeleiding te zien.

Zonder begeleiding van de reclassering is het vorderen van deze sanctie in het licht van de veiligheid van de samenleving niet verantwoord.

Tbs met voorwaarden in combinatie met meer dan drie jaar gevangenisstraf

Wanneer de officier van justitie meer dan drie jaar gevangenisstraf eist in combinatie met een tbs met

voorwaarden, vordert hij tevens de aard van de zorgverlening op basis van het maatregelrapport van de reclassering (bijvoorbeeld ambulante behandeling, opname in een instelling voor begeleid wonen of klinische opname). Indien door de rechter naast de tbs met voorwaarden meer dan drie jaar gevangenisstraf wordt opgelegd, legt hij de aard van de zorgverlening vast in de uitspraak (artikel 38, derde lid, Sr).

Dadelijke tenuitvoerlegging

Wanneer de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt en geen gevangenisstraf wordt opgelegd of wanneer een gevangenisstraf wordt opgelegd waarvan de duur gelijk is aan of korter is dan de duur van de tijd die de verdachte in voorarrest heeft doorgebracht, wordt de voorlopige hechtenis direct opgeheven. Er ontstaat dan tot het moment dat de tbs met voorwaarden onherroepelijk wordt, een situatie waar het door de rechter bevolen toezicht niet geëffectueerd kan worden. Indien de officier van justitie het onwenselijk vindt dat de verdachte in vrijheid wordt gesteld zonder het kader van de tbs met voorwaarden, kan de dadelijke uitvoerbaarheid van de tbs met voorwaarden worden gevorderd. De officier van justitie vordert dit uitsluitend indien verwacht mag worden dat de tbs-gestelde zodanig gevaar veroorzaakt voor de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen, dat de onherroepelijkheid van het vonnis niet kan worden afgewacht. De rechter kan in een degelijk geval, op vordering van de officier van justitie of ambtshalve, bevelen dat de tbs met voorwaarden dadelijk uitvoerbaar is (artikel 38, zesde lid, Sr). De reclassering kan dan direct starten met de begeleiding en het toezicht.

NB In hoger beroep gelden dezelfde procedures. Waar rechtbank staat, moet gerechtshof worden gelezen en waar officier van justitie staat, moet advocaat-generaal worden gelezen.

Executie

(Aansluitende) tenuitvoerlegging van de tbs met voorwaarden

De rechtbank of het hof kan tbs met voorwaarden opleggen, al dan niet gecombineerd met een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar (artikel 38, tweede lid, Sr). Nadat de tbs-gestelde de eventuele gevangenisstraf heeft ondergaan, wordt de tbs met voorwaarden aansluitend aan de datum van de voorwaardelijke invrijheidstelling ten uitvoer gelegd.

Voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.)

De tbs met voorwaarden vangt aan zodra het vonnis onherroepelijk is. Wanneer naast de maatregel ook een gevangenisstraf is opgelegd, vangt de tbs met voorwaarden aan op de v.i. datum. De tbs met voorwaarden loopt in dat geval dus naast de proeftijd van v.i. In een dergelijke geval zijn de voorwaarden van de tbs leidend en wordt in het kader van de v.i. in beginsel volstaan met het opleggen van de algemene voorwaarde. Zie hiervoor nader de Aanwijzing voorwaardelijke invrijheidstelling.

Acceptatieplicht forensische psychiatrische instellingen

De inrichting is verplicht de ter beschikking gestelden op te nemen indien de rechter de voorwaarde heeft gesteld tot opname in de betreffende inrichting (artikel 11, eerste lid, Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden). Indien een officier van justitie een beroep wil doen op deze regeling, dient vooraf overleg plaatst te vinden met de executie-officier van justitie / tbs-officier van justitie.

Tbs met voorwaarden in combinatie met meer dan drie jaar gevangenisstraf

Indien de rechter in het vonnis uitsluitend de zorgcategorie heeft vastgesteld, stelt de rechter voorafgaand aan het ontslag uit detentie zo nodig¹ (opnieuw) de voorwaarden vast (artikel 38, vierde en vijfde lid, Sr). Hiertoe kan de executie-officier van justitie / tbs-officier van justitie uiterlijk zes maanden voorafgaand aan de datum van voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.-datum) een met redenen omklede vordering indienen. De officier van justitie draagt hiertoe de reclassering op een maatregelrapport uit te brengen. Dit rapport dient de te stellen voorwaarden te bevatten evenals een advies van een GGz-instelling over de behandelbaarheid van de tbs-gestelde en een verklaring van bereidheid tot behandeling door c.q. opname in deze GGz-instelling.

¹ Wanneer dat nodig is zal sterk van het individuele geval/vonnis afhangen. Indien de rechter in het vonnis uitsluitend de zorgcategorie heeft opgenomen, dan zullen de concrete voorwaarden in elk geval nader vastgesteld moeten worden. Zegt het vonnis hier niets over maar zijn er wel enkele voorwaarden geformuleerd, dan zal de officier (in overleg met de reclassering) moeten besluiten of deze voorwaarden voldoende concreet en uitvoerbaar zijn of dat ze nog geconcretiseerd moeten worden.

Toezicht naleving voorwaarden

De executie-officier van justitie / tbs-officier van justitie van het executerend parket houdt toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden (artikel 38a, derde lid, Sr).

De reclassering rapporteert elke drie maanden aan de officier van justitie en aan de Directie Forensische Zorg (DForZo), afdeling plaatsing (voorheen ITZ) over de naleving van de voorwaarden (artikel 69 Reglement verpleging ter beschikking gestelden).

Gedurende de tenuitvoerlegging kan de rechter, op vordering van de officier van justitie of op verzoek van de ter beschikking gestelde of zijn raadsman, de voorwaarden aanvullen, wijzigen of opheffen, of een andere instelling met het toezicht belasten (artikel 38b Sr). De reclassering kan het OM een voorstel doen tot wijziging, aanvulling of opheffing van de voorwaarden (artikel 70 Reglement verpleging ter beschikking gestelden).

Niet-naleving van de voorwaarden

De reclassering is belast met het verlenen van hulp en steun en het OM met het toezicht op de naleving van de voorwaarden. De reclassering heeft dus de taak om problemen bij de naleving van de voorwaarden te signaleren en dit zo spoedig mogelijk schriftelijk te berichten aan zowel de Minister van Justitie, in casu de afdeling plaatsing DForZo van DJI, als aan het OM (zie ook hoofdstuk 17 Reglement verpleging ter beschikking gestelden).

Wanneer een voorwaarde niet wordt nageleefd of indien het belang van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen de dwangverpleging eist, stelt de reclassering de executie-officier van justitie en de tbs-officier van justitie van het executerende parket en de executie-officier van justitie van het parket waaronder het woon- of verblijfadres van de tbs-gestelde valt, hiervan onverwijld op de hoogte. De executie-officier van justitie en de tbs-officier van justitie van het executerende parket bepalen in onderling overleg welke stappen vervolgens gezet dienen te worden.

Tijdelijke crisisopname

Wanneer uit bericht van de reclassering blijkt dat de tbs-gestelde de gestelde voorwaarden niet naleeft, kan de executie-officier van justitie / de tbs-officier van justitie een vordering indienen tot tijdelijk opname voor de duur van maximaal zeven weken (509j bis, eerste lid, Sv). Deze termijn kan, indien het belang van de veiligheid van andere dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen zulks eist, verlengd worden voor de duur van zeven weken.

Voor een tijdelijke crisisopname kan worden gekozen indien te verwachten valt dat de tbs-gestelde na stabilisatie van de problematiek weer kan terugkeren in het oorspronkelijke regime van reeds opgelegde voorwaarden. Wanneer blijkt dat de gewenste stabilisatie niet in voldoende mate zal kunnen worden gerealiseerd, kan alsnog een vordering tot verpleging worden ingediend (artikel 38c Sr). De termijn van zeven weken hoeft niet te worden afgewacht. De tijdelijke crisisopname is mogelijk zonder instemming van de tbs-gestelde.

Vordering alsnog verpleging van overheidswege

Indien de executie-officier van justitie / tbs-officier van justitie tot de conclusie komt dat een crisisplaatsing niet afdoende is, kan hij een vordering indienen opdat de tbs-gestelde alsnog zal worden verpleegd (artikel 38c Sr). Hij draagt dan de politie op de tbs-gestelde aan te houden. De officier van justitie dient na aanhouding van de tbs-gestelde een vordering tot voorlopige verpleging in bij de rechter-commissaris (artikel 509i Sv). Om een vordering met succes te kunnen indienen, is een rapport van de reclassering waarin beschreven staat welke voorwaarde(n) is/zijn overtreden, onontbeerlijk. Wanneer de vordering wordt toegewezen, ziet de officier van justitie er op toe dat de vordering ex artikel 38c Sr terstond wordt ingediend bij de rechtbank en ten spoedigste, in ieder geval binnen een maand, door de rechtbank wordt behandeld (artikel 509j lid 5 Sv). Wordt deze vordering afgewezen, dan is geen titel meer aanwezig om de tbs-gestelde vast te houden.

Hoewel de tbs met voorwaarde verlengd kan worden tot maximaal negen jaar, kan de tbs met dwangverpleging de duur van vier jaar uitsluitend overstijgen indien deze is opgelegd voor een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam. Indien de tbs met voorwaarde is opgelegd voor een dergelijk delict, kan de tbs met voorwaarden weliswaar maximaal negen jaar duren maar is het niet mogelijk na het vierde jaar omzetting in dwangverpleging te vorderen.

De voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging

Wanneer in (een van) de adviezen als bedoeld in artikel 509o Sv geadviseerd wordt de dwangverpleging voorwaardelijk te beëindigen of wanneer de rechtbank tijdens de behandeling van de vordering

tot verlenging van de terbeschikkingstelling met dwangverpleging tot de conclusie komt dat onderzoek moet worden of de dwangverpleging voorwaardelijk kan worden beëindigd, draagt de tbs-officier van justitie de reclassering op een rapport uit te brengen, waarin de te stellen voorwaarden worden geformuleerd. Is de reclassering van mening dat geen invulling kan worden gegeven aan de voorwaardelijke beëindiging, dan vermeldt zij dit (met redenen omkleed) in het rapport. Dit laat onverlet dat wel voorwaarden moeten worden geformuleerd.

De officier van justitie heeft het toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden (artikel 38a, derde lid jo. artikel 38g Sr). Het toezicht en de rapportering hieromtrent vinden op dezelfde manier plaats als bij de tbs met voorwaarden. Ook kan de officier van justitie, vergelijkbaar aan de tbs met voorwaarden, vorderen de voorwaarden aan te vullen, te wijzigen of op te heffen of een andere instelling met het toezicht te belasten (art 38i Sr). Constateert de reclassering dat een van de voorwaarden niet wordt nageleefd of dat anderszins het belang van de veiligheid van anderen of de algemene veiligheid van personen of goederen de hervatting van de dwangverpleging vereist, dan is de procedure als omschreven onder 'niet-naleving van de voorwaarden' van overeenkomstige toepassing.

Overig

Tenuitvoerlegging in het buitenland

Indien de tbs-gestelde tijdens de tbs met voorwaarden of de voorwaardelijke beëindiging naar het buitenland wil, vraagt de reclassering de executie-officier van justitie / tbs-officier van justitie om toestemming. Aangezien de mogelijkheden tot toezicht op naleving van de voorwaarden in het buitenland beperkt zijn, kan deze toestemming slechts in uitzonderlijke gevallen worden verleend. Hierbij wordt het belang dat door het verblijf in het buitenland wordt gediend afgezet tegen factoren als het indexdelict, de fase van de tbs, het recidiverisico en de mogelijkheden tot toezicht in het buitenland. De executie-officier van justitie / tbs-officier van justitie heeft voorafgaand aan het verlenen van toestemming overleg met het teamhoofd.

Elektronisch toezicht

In het kader van de tbs met voorwaarden of de voorwaardelijke beëindiging van de tbs, kan de officier van justitie of de advocaat-generaal de toepassing van elektronisch toezicht vorderen als bijzondere voorwaarde. Dit toezicht kan worden gebruikt ter ondersteuning van het toezicht op een locatiegebod of een locatieverbod. Elektronisch toezicht wordt uitsluitend gevorderd indien de reclassering hiertoe geadviseerd heeft. Zie hierover nader de Aanwijzing elektronisch toezicht.

Beëindiging tbs bij ongewenstverklarde vreemdeling

De rechter kan, ambtshalve of op vordering van de officier van justitie, ten aanzien van een ongewenst verklaarde vreemdeling, de tbs met dwangverpleging beëindigen onder de voorwaarde dat de vreemdeling niet naar Nederland terugkeert (artikel 38/b Sr). Indien de vreemdeling toch naar Nederland terugkeert, herleeft de tbs en kan de officier van justitie een vordering indienen tot hervatting van de dwangverpleging. Zie hierover nader de Aanwijzing tbs bij vreemdelingen.

Overgangsrecht

Deze aanwijzing is geldig met onmiddellijke ingang van de datum van inwerkingtreding.

Bijlage samenwerking OM en Reclassering op het terrein van de TBS

Inleiding

Dit protocol dient als landelijk kader om taken op het terrein van de TBS, voor zowel het Openbaar Ministerie (OM) als de reclassering², eenduidig en adequaat in te vullen. Dit protocol vormt samen met de Landelijke procesbeschrijving Tbs één geheel en dient in onderlinge samenhang gehanteerd te worden.

Binnen ieder parket moet er voldoende kennis zijn betreffende de gang van zaken rond TBS, niet

² Onder 'de reclassering' vallen de volgende instanties:
– Reclassering Nederland
– Reclassering Leger des heils
– SVR: Stichting Verslavingsreclassering (dit is een onderdeel van de GGZ en wordt ook wel 'de verslavingsreclassering' genoemd).

alleen op officiersniveau maar ook op administratief niveau. Hiertoe dient een TBS-officier aangesteld te worden, of deze taakspecialisatie te combineren met de executie/medisch-officier. Aan te bevelen is deze TBS-officier ook de raadkamerzittingen betreffende TBS te laten doen. Op administratief niveau zullen minimaal 3 personen kennis van zaken moeten hebben om het TBStraject vlekkeloos te laten verlopen (denk aan verlof en ziekte). Vervolgens moet dit protocol altijd beschikbaar zijn voor de piketofficier, aangevuld met de namen en telefoonnummers van belangrijke contactpersonen. Dit om bij calamiteiten adequaat te kunnen optreden.

Binnen de reclassering worden taken op het terrein van de TBS verricht door reclasseringswerkers met de taakspecialisatie Sociaal Psychiatrisch Werk (SPW). Deze taakspecialisten hebben, naast een algemene HBO opleiding, een toegespitste opleiding gevolgd op het terrein van wet -en regelgeving en psychopathologie. Zij nemen deel aan arrondissementale SPW-dwarsoverleggen waaraan een consulent psychiater en/of psycholoog verbonden is. TBSgestelden worden standaard in dit overleg besproken.

Monitoring van de gemaakte afspraken in het protocol.

Na vaststelling van het protocol in het Landelijke Executieveoverleg zal het protocol en de landelijke procesbeschrijving, zowel binnen het OM als binnen de reclassering, verspreid worden onder medewerkers belast met taken rondom de TBS. Dit dient vervolgens te leiden tot concretisering van afspraken op arrondissementaal, ressortelijk en landelijk niveau.

Het protocol is niet statisch, maar kan jaarlijks -gebaseerd op de meest gewenste praktijk- bijgesteld worden.

Hiertoe dient geregistreerd te worden welke incidenten zich voor doen, waarbij de vraag gesteld dient te worden of deze voortkomen uit onvolkomenheden in het protocol of het niet toepassen van het protocol.

Wet- en regelgeving:

Strafrecht: artt. 37a t/m 38l

Strafvordering: artt. 509a t/m 509x

Beginselenwet verpleging Terbeschikkinggestelden

Reglement verpleging Terbeschikkinggestelden

Aanwijzing TBS met voorwaarden PaG d.d.19-09-2000 Reg.nr. 2000A017

Aanwijzing TBS bij vreemdelingen PaG d.d.05-09-2000 Reg.nr. 2000A016

Handboek TBR-gestelden ISBN 90 5409 2831 Sdu Den Haag (praktisch verzamelwerk)

Landelijke procesbeschrijving

- aanwezigheid voldoende kennis (officieren én administratie)
- aanstellen TBS-officier, of combi Executie/medisch/TBS-officier
- voorhanden hebben TBSprotocol voor piketofficier
- de termijnen genoemd in de procesbeschrijving zijn bepalend

Algemeen

De landelijke procesbeschrijving (eventueel lokaal aangepast) moet altijd voorhanden zijn, zowel binnen de arrondissementsparketten als binnen de reclasseringsunits van de reclassering. Daarnaast moet gebruik worden gemaakt van de landelijke brievenset en is het aan te bevelen dat er gebruik wordt gemaakt van de landelijk samengestelde vorderingen. Uniformiteit is sterk aan te bevelen in deze veelal maatschappelijk gevoelige zaken.

Binnen de reclassering is een vast arrondissementaal, ressortelijk en landelijk aanspreekpunt aanwezig aangaande TBS-taken, respectievelijk de portefeuillehouder unitmanager met SPW in het takenpakket, de ressortelijke beleidsmedewerker SPW en de landelijke beleidsmedewerker SPW. Regelmatig, minimaal eens per 6 maanden dient op arrondissementaal niveau met de rechtbank overlegd te worden over de procesgang en over de kwaliteit en tijdige rapportage. Goede afspraken met de rechtbank kunnen voorkomen dat zaken op zitting onnodig moeten worden aangehouden. Werkafspraken met als belangrijk doel te komen tot een goede aansluiting tussen OM, de rechtbank en de reclassering is een essentiële randvoorwaarde om de taken rondom de Tbs verantwoord inhoud te geven, zowel in de fase vóór de oplegging als tijdens de fase van het toezicht.

- gebruik maken van het landelijk model procesbeschrijving
- gebruik maken van de landelijke brievenset
- gebruik maken van de landelijke vorderingen
- zorgen voor een vast aanspreekpunt bij de reclassering
- regelmatig overleggen met de ZM.

Mogelijke vordering TBS^{dwang} of TBS^{voorwaarden} ter zitting

De gevraagde multidisciplinaire rapportage moet duidelijk een indicatie geven van het aan te bevelen TBS traject; wel of geen TBS, TBS^{dwang}, of TBS^{voorwaarden} en moet uiterlijk 3 weken voor de zitting beschikbaar zijn. Als er ook maar enige indicatie is voor een TBS^{voorwaarden}, dan moet dit direct leiden tot een signaal richting reclassering, in de vorm van een schriftelijke opdracht. De Reclassering zorgt dan vervolgens voor een maatregelrapportage die is gericht op een TBS^{voorwaarden} met daarbij aangegeven waar en met ingang van wanneer er mogelijkheden zijn. De reclassering heeft -om verantwoord onderzoek te kunnen doen- drie maanden nodig vanaf het moment dat er een opdracht tot een maatregelrapport in verband met een TBS met voorwaarden is verstrekt. Wanneer de opdracht verstrekt wordt nadat de multidisciplinaire rapportage is uitgebracht dan zal dit standaard leiden tot een aanhouding van de zitting, hier kan door het OM op geanticipeerd te worden om een verlengingszitting Pro Forma te organiseren, immers de MK zittingsruimte is erg schaars én kostbaar. Naast de psychiatrische rapportage dient standaard een rapport door een andere gedragsdeskundige, veelal de psycholoog gemaakt te worden³. De beide deskundigen zouden dan wel met elkaar in contact moeten komen om tezamen een advies te geven. Aan te bevelen is bij TBS waardige zaken, waarbij een TBS overwogen wordt, een aanvraag in te dienen voor een tripelrapportage (Zie in de procesbeschrijving tekst milieurapportage en tripelrapportage).

Het eerder genoemd overleg met de rechtbank moet o.a. voorkomen dat er ter zitting door de rechtbank een vonnis wordt uitgesproken met TBS^{voorwaarden} zonder dat de Reclassering hierover heeft gerapporteerd. Het risico dat een dergelijke Tbs fout loopt is groot en zal zorgen voor maatschappelijke onrust en leidt tot ongewenste behandelingen ter zitting.

Na het onherroepelijk worden van een vonnis met TBS^{voorwaarden} ontvangt de TBS-officier of Executie/TBS-officier onmiddellijk een afschrift van het uitgewerkte vonnis en moet dan zo spoedig mogelijk samen met de reclassering een afspraak maken over het contact bij calamiteiten betreffende de veroordeelde. Dit moet leiden tot een snelle actie bij calamiteiten en het nauwgezet lezen van de driemaandelijke rapportages. Bij contacten buiten kantooruren moet de Reclassering deze piketofficier informeren over het verloop tot dan toe (op basis van de driemaandelijke rapportage), opdat er snel een beslissing kan worden genomen. Wil de laatste toch eerst overleg met de TBS-officier of Executie/TBS-officier, dan moet dit binnen een tevoren vastgestelde tijd (zie procesbeschrijving).

- Beschikken over tripel-rapportage (FPD zorgt voor psychiatrische en psychologische rapportage en de reclassering voor de milieurapportage)
- Rapportage tijdig aanvragen
- Maak voor het opleggen TBS^{voorwaarden} een risicoanalyse (OM-reclassering)
- Zorg voor tijdige aanlevering van het strafdossier en vonnis aan DJI-ITZ
- Neem snel een beslissing bij en calamiteit bij TBS^{voorwaarden}
- Zorg voor en snelle plaatsing in een TBS-inrichting (voorkom lange insluiting als passant in een PI)

Verlenging TBS^{voorwaarden} / TBS^{dwang} / Voorwaardelijke beëindiging van de TBS dwang

Verlengingen kunnen één of tweejaarlijks plaats vinden, zie wet- en regelgeving voor de mogelijkheden. Verlengingsadviezen in het kader van TBS dwang worden uitgebracht door de directeur van de TBS kliniek, hier heeft de reclassering geen taak. Ter zitting moeten in ieder geval de volgende zaken aanwezig zijn:

- wettelijke aantekeningen (niet ouder dan 3 maanden)
- verlengingsadvies van de psychiater (niet eerder dan 3 maanden en niet later dan 2 maanden opgemaakt vóór afloop van de lopende termijn). Dit dient volgens het gerechtshof een apart schrijven van de psychiater te zijn.
- Aanwezigheid van de brief van DJI-ITZ betreffende de ingang en verloop van de termijn van de TBS
- Bij overschrijding van de 6jaars termijn (of en veelvoud daarvan) moet er tevens rapportage van een onafhankelijke psychiater en psycholoog worden aangeleverd. In het geval het gaat om een TBS^{voorwaarden} of een voorwaardelijk beëindigde TBS^{dwang}, is de reclassering verantwoordelijk voor het aanleveren van een dergelijke rapportage.
- overzicht looptijd inclusief de onderbrekingen van de TBS.

Opmaken rapportage

In het verlengingsadvies dienen de ontwikkelingen van de voorgaande jaren te worden beschreven, waarbij in het bijzonder aandacht dient te worden besteed aan incidenten waarbij de orde binnen de

³ Ter toelichting: een TBS met voorwaarden kan, juridisch gezien, alleen opgelegd worden als er minimaal door een psychiater en een tweede gedragsdeskundige een P.J. rapport is uitgebracht.

inrichting in het geding kwam. Denk aan conflicten met behandelaars en medepatiënten. Ook dient (in het verlengde daarvan) aandacht te worden besteedt aan het delictgevaar binnen de gesloten setting en aan het delictgevaar indien de terbeschikkinggestelde in de vrije maatschappij zou verblijven. Daarnaast dient in het verlengingsadvies te worden aangegeven of er een verlenging dient plaats te vinden, en (zo ja) met één of met twee jaren. Tevens dienen in het advies beschreven te worden of er verantwoorde alternatieven voorhanden zijn, denk aan een proefverlof of aan een TBS met een voorwaardelijk beëindigde dwangverpleging.

Mocht de kliniek denken aan een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging dan dient tevens te worden beschreven welke daarbij de voorwaarden zouden moeten zijn en of de terbeschikkinggestelde met die voorwaarden instemt. Daartoe dient de reclassering een maatregelrapport in te dienen met daarin vermeld de voorwaarden. Verder is van belang dat er voor de verlengingszitting afspraken zijn gemaakt welke instanties 'buiten' een aandeel zullen leveren in de behandeling, c.q. zorg zullen dragen voor een eventuele beschermende woonvorm⁴. Standaard dient het reclasseringstoezicht in de voorwaarden opgenomen te zijn. Het is van belang dat deze instanties op schrift aangeven waarvoor zorg wordt gedragen. Bij voorkeur dient er een vertegenwoordiger van de reclassering op zitting aanwezig te zijn. Mocht de reclassering (of een andere instantie) niet genoeg tijd hebben gehad het toezicht vorm te geven dan dient de officier van justitie de rechtbank te vragen de zitting voor drie maanden aan te houden teneinde een nader voorlichtingsrapport te bewerkstelligen (509t lid 5 Sv). De rechtbank kan dan overigens alleen aanhouden als zij een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging dan wel een beëindiging van de TBS overweegt.

Indien er sprake is van een (mogelijke)verlenging waarbij de zes jaren (of een veelvoud daarvan) wordt overschreden, dient er sprake te zijn van een met redenen omkleed, gedagtekend en ondertekend advies van een psychiater en een gedragsdeskundige van een andere discipline (meestal een psycholoog) die niet verbonden zijn aan de kliniek waar de tbs-gestelde wordt behandeld, zie artikel 509o lid 4 Sv. Deze deskundigen dienen aandacht te besteden aan dezelfde aspecten als de auteurs van het verlengingsadvies, dat wil zeggen het recidivegevaar, het al dan niet verlengen van de TBS en een mogelijke voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging. De kliniek dient tijdig kennis te nemen van het (gezamenlijke) standpunt van de onafhankelijke psychiater en psycholoog. Mochten deze deskundigen er een andere mening op nahouden dan de deskundige van de kliniek dan dient de officier van justitie zorg te dragen voor een uitnodiging de zitting bij te wonen, zodat de deskundigen met elkaars mening kunnen worden geconfronteerd. Mochten de onafhankelijke psychiater en psycholoog menen dat er een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging kan worden uitgesproken (in afwijking van hetgeen de kliniek meent) dan dient de instantie welke mogelijkermits met het toezicht op de terbeschikkinggestelde wordt belast (meestal de reclassering) altijd in de gelegenheid te worden gesteld een advies uit te brengen. Eventueel kan ook dan de zitting drie maanden worden aangehouden (509t lid 5 Sv).

Bij een TBS met voorwaarden of een voorwaardelijke beëindiging van de TBS met dwangverpleging dient de reclassering iedere 3 maanden een voortgangsrapport uit te brengen. De opgelegde voorwaarden vormen de vaste aandachtspunten in de rapportage uitmondend in een conclusie of de TBS-gestelde zich aan de voorwaarden houdt en of er sprake is van gevaar voor de algemene veiligheid van personen en of goederen. Als een wijziging van de voorwaarden wordt aanbevolen, worden deze voorwaarden concreet benoemd.

- contoleren of de gemaakt rapportage voldoet aan het gevraagde en de wettelijke termijnen
- zorgen dat de rapportage tijdig wordt ingezonden

Vorbereiding zitting

DJI-ITZ (leidend) zorgt samen met het lokale OM (ondersteunend) voor een correcte termijnbewaking. DJI-ITZ zorgt steeds voor het tijdig beschikbaar zijn van de benodigde documenten (rapportages en overzicht detentieverloop). DJI-ITZ zorgt vervolgens voor een tijdige (periode 2-3 maanden voor afloop TBS) aanlevering van de stukken, opdat de vordering OvJ tijdig aan de strafsector kan worden aangeboden. Het lokale parket zorgt voor controle op tijdige en volledige aanlevering en maakt vervolgens een vordering verlenging. Deze vordering wordt vervolgens met de stukken ter controle én ondertekening voorgelegd aan de executie/medisch/TBS-officier voorgelegd. Vervolgens wordt het geheel aangevuld met het originele strafdossier (opgevraagd uit archief) doorgezonden voor appointering aan de strafsector van de rechtbank. Na appointering worden alle betrokkenen tijdig op de hoogte gebracht van de datum van behandeling en wordt de oproeping aan TBS-gestelde betekend. Het transport wordt geregeld met het LCVI indien de TBS-inrichting (bij voorkeur schriftelijk) heeft laten weten dit niet zelf te kunnen of willen doen.

De stukken worden vervolgens tijdig (lokale afspraken) ter beschikking gesteld aan de rechtbank, de OvJ en de raadsman/vrouw.

⁴ Veelal een instelling vanuit de Geestelijke Gezondheidszorg, de verstandelijk gehandicaptenzorg of de thuislozenzorg.

- de rapportage moet tijdig worden aangeleverd aan DJI-ITZ
- de bewaking van de termijnen berust bij DJI-ITZ én het OM
- op basis van de bewakingslijst wordt er een concept zittingsschema gemaakt i.o.m. de rechtbank
- minimaal 14 dagen (of een ander afgesproken tijdstip) vóór de zitting zijn de stukken beschikbaar voor de rechtbank/OvJ/raadsman
- informeren slachtoffer als deze te kennen heeft gegeven dit te willen
- transport wordt tijdig geregeld

Verwerken beschikking

Zodra de beschikking is gegeven moet deze zo spoedig mogelijk worden uitgewerkt en voor uitvoering worden overgegeven aan het parket. Het parket informeert DJI-ITZ onmiddellijk en zorgt voor betekening aan de TBS-gestelde en informeert tevens de TBS-inrichting en de raadsman/vrouw en tevens de reclasseringswerker. Na het onherroepelijk worden van de beschikking gaat het originele strafdossier voorlopig weer in het archief, wordt het TBS-mapje aangevuld met de laatste originele informatie in en dynamisch archief bewaard en gaan de overige stukken retour DJI-ITZ. Ook wordt de termijnbewaking weer geactiveerd. Is er beroep ingesteld, of voor meer uitgebreidere informatie wordt verwezen naar het landelijk model procesbeschrijving. Is de TBS^{dwang} overgegaan in voorwaardelijke beëindiging van de TBS^{dwang}, dan ontvangt de TBS-officier of Executie/TBS-officier onmiddellijk een afschrift van de beschikking. Zie t.a.v. calamiteiten verder onder 'Mogelijke vordering TBS^{dwang} of TBS^{voorwaarden} ter terechtzitting'.

- bewaak een tijdige aanlevering van de gegeven beschikking en beteken deze.
- Informeer de belanghebbenden
- Pas de termijnbewaking aan

Vordering omzetting

Zowel in het geval van een TBS^{voorwaarden} (38 Sr) als in het geval van een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging (38g Sr) kan er een wijziging van voorwaarden plaatsvinden.

Bij TBS^{voorwaarden} kan er een omzetting naar een TBS^{dwang} plaatsvinden. Bij de voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging kan er een hervatting van de dwangverpleging plaatsvinden. Bij elk van de voorwaardelijke varianten is de toezichhoudende instantie (de reclassering) verplicht tenminste eenmaal in de drie maanden (artikel 69 RVT) aan het O.M. te rapporteren. De reclassering kan daarbij tevens voorstellen de voorwaarden te wijzigen, aan te vullen, op te heffen (artikel 70 RVT). Ook kan deze instantie aanbevelen dat omzetting tot tbs met dwangverpleging of hervatting van de dwangverpleging wordt gevorderd. Die vordering kan de officier van justitie indienen (artikel 38k Sr) als de gestelde voorwaarden niet worden nageleefd of de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen en goederen dat eist.

Het is daarbij van belang dat de reclassering in haar (driemaandelijke) rapportages aangeeft:

- a. Hoe het contact met de terbeschikkinggestelde verloopt.
- b. Of hij zich aan de gestelde voorwaarden houdt.
- c. Of hij een gevaar oplevert voor de algemene veiligheid van personen en goederen.
- d. Of een wijziging (etcetera) van de voorwaarden wordt aanbevolen, en (zo ja) hoe die gewijzigde voorwaarden er dienen uit te zien.
- e. Of er alsnog een TBS met dwangverpleging dient te worden gevorderd en (zo ja) waarom.
- f. Of de situatie zo ernstig is dat er een aanhouding en een vordering tot voorlopige (hervatting) van de dwangverpleging (zoals bedoeld in artikel 509i Sv) dient plaats te vinden.

Bij een uit de hand lopende situatie dient zo snel mogelijk door de reclassering te worden gerapporteerd. Bij voorkeur dient de reclasseringsambtenaar (telefonisch) overleg te voeren met de officier van justitie die binnen het parket is belast met TBS. Er kan dan, indien nodig, direct actie worden ondernomen. Uiterlijk binnen 8 uur na de eerste melding zal de officier van justitie overleggen met de reclassering.

Opmaken rapportage

De reclassering moet elke drie maanden een rapportage aanleveren aan het OM, waarin de stand tot dan toe wordt beschreven. Het kritisch lezen van de rapportage door de TBS-officier speelt in het verdere verloop dan ook een belangrijke rol. Naast een 'calamiteiten' rapportage, moet ook de reeds voorliggende driemaandelijke rapportage onderdeel uitmaken van het raadkamer dossier. Ook kan de proces-verbaal van de politie onderdeel uitmaken van het raadkamer dossier.

Vorbereiding zitting

Zie voorbereiden zitting onder verlenging **TBS^{dwang} / TBS^{voorwaarden}**

Verwerken beschikking

Zie voorbereiden zitting onder verlenging **TBS^{dwang} / TBS^{voorwaarden}**

Termijnen

Zie wet- en regelgeving, alsmede het landelijk model procesbeschrijving.

Overige (lokale) afspraken

Slachtoffers

Het slachtoffer moet, als deze dit in een eerder stadium hebben aangegeven, worden gewezen op het plaats vinden van de TBS (verlengings)zittingen.

Landelijk samenwerkingsprotocol tbs-klinieken en reclasseringsorganisaties bij de uitstroom van tbs-gestelden

1. Inleiding

In het onderhavige protocol wordt de samenwerking geregeld tussen tbs-klinieken en reclasseringsorganisaties bij de uitstroom van tbs-gestelden. Het betreft de uitstroom in geval van proefverlof van tbs-gestelden met dwangverpleging alsmede de voorwaardelijke beëindiging van de tbs met dwangverpleging. Het protocol bepaalt het kader waarbinnen de samenwerking tussen tbs-kliniek en reclassering moet plaatsvinden en voorziet in een landelijke toepassing.

Per tbs-kliniek moet verder inhoud worden gegeven aan de lokale samenwerking met de reclasseringsorganisaties. Het uitgangspunt daarbij is dat deze samenwerking zodanig vorm wordt gegeven dat deze voorziet in een overdracht van tbs-gestelden van tbs-kliniek naar reclasseringsorganisaties, waarbij de veiligheid van de samenleving en de resocialisatie van tbs-gestelden optimaal zijn gewaarborgd. Deze lokale samenwerking wordt vastgelegd in een afzonderlijk convenant.

Teneinde deze samenwerking blijvend te optimaliseren zal tussen tbs-kliniek en lokale reclasseringsorganisaties jaarlijks een directeurenoverleg plaatsvinden om de samenwerking te evalueren en verbeterafspraken te maken, welke opgenomen worden in het lokale convenant.

2. Tbs-kliniek als opdrachtgever en verantwoordelijk voor samenwerkingsafspraken

Het uitgangspunt is dat de tbs-kliniek als opdrachtgever van de reclasseringsorganisaties primair verantwoordelijk is voor het overdragen van tbs-gestelden aan de reclassering. Vanuit deze hoedanigheid draagt de tbs-kliniek verantwoording voor het preciseren van het samenwerkingsprotocol op kliniekniveau met de lokale reclasseringsorganisaties alsmede voor het monitoren en evalueren van de daarin gemaakte afspraken. De tbs-kliniek is vanuit haar rol als opdrachtgever richtinggevend bij het bepalen van het behandeltraject en de voorwaarden. Vanuit het casusoverleg van de drie reclasseringsorganisaties wordt bepaald welke reclasseringsorganisatie verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van het toezicht op de tbs-gestelde.

3. Reclasseringsorganisaties zijn opdrachtnemer

De reclasseringsorganisaties zijn opdrachtnemer en daarmee afhankelijk van de opdrachtformulering van de tbs-kliniek bij de uitstroom van tbs-gestelden. Vanuit de hoedanigheid van opdrachtnemer zijn de reclasseringsorganisaties verantwoordelijk voor het benoemen van één contactfunctionaris, die optreedt namens de drie verschillende reclasseringsorganisaties, te weten Stichting Reclassering Nederland, Stichting Verslavingsreclassering GGZ en het Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering.

De contactfunctionaris voldoet aan het profiel zoals opgenomen in bijlage III en is het eerste aanspreekpunt voor de tbs-kliniek bij de uitstroom van tbs-gestelden. De contactfunctionaris is tezamen met de tbs-kliniek verantwoordelijk voor een zorgvuldige en verantwoorde overdracht van de tbs-gestelde naar de meest geschikte reclasseringsorganisatie. De contactfunctionaris kan deze positie vervullen doordat:

- tussen tbs-kliniek en reclasseringsorganisaties duidelijke afspraken worden gemaakt over het moment en de wijze waarop de contactfunctionaris over de benodigde informatie beschikt en hoe de inbreng van de contactfunctionaris bij behandelbesprekingen wordt gewaarborgd;
- de tbs-kliniek aan de contactfunctionaris tijdig schriftelijke informatie verschaft conform het format opgenomen in bijlage I;
- de contactfunctionaris altijd aanwezig is bij het casusoverleg tussen de reclasseringsorganisaties.

4. Voorbereiding uitstroom tbs-gestelden

De uitstroom van tbs-gestelden wordt in gezamenlijkheid voorbereid door de tbs-kliniek en de contactfunctionaris van de reclasseringsorganisaties. De tbs-kliniek initieert vanuit de opdrachtgeversrol tijdig, bij voorkeur minimaal 6 maanden voor de uitstroom, de betrokkenheid van de contactfunctionaris. De tbs-kliniek blijft daarbij primair verantwoordelijk voor het behandeltraject, waarbij de contactfunctionaris aangeeft op welke wijze dit behandeltraject in het kader van het reclasseringstoezicht kan plaatsvinden. De contactfunctionaris van de reclassering zal daartoe in contact treden met de betrokken tbs-gestelde en toetsen in hoeverre deze in staat is aan het kader van het reclasseringstoezicht te voldoen. In de behandelbespreking moet overeenstemming worden bereikt tussen tbs-kliniek en contactfunctionaris over de wijze waarop de overdracht zorgvuldig en verantwoord kan plaatsvinden. De tbs-kliniek verschaft daartoe aan de contactfunctionaris de informatie, zoals opgenomen in het format in bijlage I.

De tbs-kliniek bepaalt in samenspraak met de contactfunctionaris welke reclasseringsorganisatie het beste in staat is het toezicht op zich te nemen. Voor zover sprake is van forensisch psychiatrisch toezicht als bedoeld in artikel 54a van het Reglement verpleging terbeschikkinggestelden zijn de afspraken die in het kader van dat experiment zijn gemaakt onverkort van toepassing.

5. Overdracht op casusniveau

Bij de uitstroom van een individuele tbs-gestelde dient de overdracht van tbs-kliniek naar reclasseringsorganisatie plaats te vinden aan de hand van de navolgende vervolgstappen:

- In een zo vroeg mogelijk stadium, minimaal zes maanden voor de geplande uitstroom, wordt de toekomstige vaste reclasseringsbegeleider van de tbs-gestelde aangewezen door de leidinggevende van de desbetreffende reclasseringsorganisatie. Deze vroegtijdige koppeling van een vaste begeleider aan de tbs-gestelde moet tot gevolg hebben dat op het moment van de uitstroom al sprake is van een goede werkrelatie.
- De contactfunctionaris meldt de tbs-gestelde schriftelijk aan bij het arrondissementssecretariaat van de regio waar de tbs-gestelde zich zal vestigen. Daartoe is een format ontwikkeld, welke is opgenomen in bijlage II.
- De contactfunctionaris geeft in samenwerking met de behandelcoördinator van de tbs-gestelde een advies over de begeleidbaarheid van de tbs-gestelde aan de betrokken reclasseringswerker. De vaste begeleider dient bij de uitstroom te beschikken over alle relevante gegevens teneinde het reclasseringstoezicht verantwoord inhoud te kunnen geven.
- De reclasseringswerker stelt een plan op voor de invulling van het reclasseringstoezicht. Dit wordt maatregelrapport genoemd.
- Het plan wordt besproken met de tbs-kliniek, waarna het plan wordt geaccordeerd door de tbs-kliniek.
- Als een tbs-gestelde in het kader van forensisch-psychiatrisch toezicht of bij proefverlof zich onttrekt aan het reclasseringstoezicht, zich niet aan opgelegde voorwaarden houdt of zich anderszins niet naar de aanwijzingen van de reclasseringswerker gedraagt, wordt door de reclasseringswerker daar van direct melding gemaakt bij de tbs-kliniek. De kliniek is verantwoordelijk voor vervolgbeslissingen, waaronder het inschakelen van het landelijk meldpunt ongeoorloofde afwezigheid tbs-gestelden.

6. Stagnatie

In geval zich verschil van inzichten voordoen tussen de tbs-kliniek en de aangewezen reclasseringsorganisatie over de wijze waarop de uitstroom van een tbs-gestelde dient plaats te vinden, zal de contactfunctionaris hierover geïnformeerd worden door de betreffende reclasseringsorganisatie. Dit is ook van toepassing bij stagnatie van de uitstroom van een tbs-gestelde vanwege andere belemmeringen. De contactfunctionaris initieert vervolgens een overleg met de behandelverantwoordelijke(n) binnen de kliniek om de casus te beoordelen. Als partijen tijdens dit overleg geen overeenstemming bereiken, moet het management van zowel de tbs-kliniek als de betreffende reclasseringsorganisatie gezamenlijk zorgdragen voor een adequate oplossing.

7. Monitoring

Ieder jaar moet ten minste één directeurenoverleg plaatsvinden tussen de tbs-kliniek en de lokale reclasseringsorganisaties, waarbij de samenwerking tussen de tbs-kliniek en deze reclasseringsorganisaties wordt geëvalueerd. Daarnaast moet jaarlijks een evaluatie plaatsvinden van de landelijke samenwerking tussen de reclasseringsorganisaties en tbs-klinieken, welke in het tbs- directeurenoverleg van de Dienst Justitiële Inrichtingen besproken moet worden.

BIJLAGE I

1. Voorgeschiedenis

De personalia van de tbs-gestelde:

- naam, voornaam
- geboortedatum
- geboorteplaats
- datum ingang huidige tbs (en eerdere tbs indien van toepassing)
- datum opname in de aanvragende kliniek
- verblijfstatus
- vorige klinieken

Aard tbs-delict en uitspraak rechter:

- opgelegde straf
- aard van het delict
- relatie tot het slachtoffer
- eerdere delicten, maatregelen, straffen en sepots
- gerechtelijke uitspraken tijdens lopende tbs
- politieke gevoeligheid van de casus

2. (Delict)diagnostiek

- Kernproblematiek en DSM-IV classificatie (As I t/m V)
- Delictanalyse

Beschouwende analyse waarin delictscenario (feitelijke en volledige weergave van de gebeurtenissen voorafgaande, gedurende en na afloop van het delict) en diagnostiek (beschrijving van de factoren die hebben bijgedragen aan het delict/de delicten) worden samengebracht ter verklaring van delictgedrag.

- Standpunt tbs-gestelde

Heeft betrokkene meegewerkt aan deze analyse, is hij/zij het er mee eens en neemt hij de verantwoordelijkheid voor het delict?

3. Behandeling

- Behandelplan en -verloop

Beschrijving van de huidige behandeldoelen

In de behandeldoelen wordt beschreven: de wijze waarop de risicogerelateerde factoren in de behandeling worden betrokken, inclusief controle op middelengebruik indien als risicofactor aanwezig en de wijze waarop beschermende factoren worden bevorderd

Behandelverloop tot het moment van de aanvraag (vorderingen)

- Incidenten

Hier wordt beschreven welke incidenten met fysieke schade (voor anderen en voor zichzelf), ongeoorloofde afwezigheid en vluchtpogingen er in de gehele tbs-periode zijn geweest.

- Risicoanalyse

De risicoanalyse bevat een gestructureerd klinisch oordeel waarbij klinische overwegingen en resultaten van risicotaxatie-instrumenten samen leiden tot interpretatie en weging van risicofactoren.

- signaleringsplan en terugvalpreventieplan

BIJLAGE II

1. Verzoek voorbereiding proefverlof tbs, voorwaardelijke beëindiging van tbs met verpleging van overheidswege.

Aan:

Arrondissementssecretariaat in regio waar cliënt zich gaat vestigen (in te vullen door contactfunctionaris):

.....
.....
.....

Betreft verzoek tot voorbereiding:

- proefverlof tbs
 voorwaardelijke beëindiging tbs met verpleging van overheidswege

Gegevens tbs-kliniek:

Naam: .....

Adres: .....

Telefoonnummer: .....

Contactpersoon: .....

Gegevens tbs gestelde:

Naam: .....

Geboortedatum: .....

Aard straf of Maatregel: .....

(Beoogde) einddatum Straf of Maatregel: .....

Beoogde startdatum reclasseringstoezicht: .....

Reclasseringsorganisatie aan wie opdracht moet worden toegewezen:

- SVG
 LdH
 RN

Gegevens Contactfunctionaris:

Naam: .....

Telefoonnummer: .....

Organisatie: .....

Ondertekening tbs-kliniek:

Datum: .....

Naam: .....

Functie: .....

Handtekening:

Stempel JJl / tbs-kliniek:

2. Toelichting

Met dit formulier wordt een formele opdracht verstrekt door een tbs-kliniek aan de drie reclasseringsorganisaties om een proefverlof tbs of voorwaardelijke beëindiging tbs met verpleging van overheidswege voor te bereiden en daarover een schriftelijk advies uit te brengen aan de tbs-kliniek. De schriftelijke opdracht is als zogenaamd brondocument een productiecriterium voor de reclasseringsorganisaties. Het gebruik van dit formulier is onderdeel van de samenwerkingsafspraken tussen de betreffende tbs-kliniek en de drie reclasseringsorganisaties, vastgelegd in een ondertekend convenant.

Gebruik van het formulier:

- Het formulier wordt zo veel mogelijk voorbereid en ingevuld door de contactfunctionaris van de drie reclasseringsorganisaties voor de betreffende tbs-kliniek.
- De feitelijke opdracht wordt verstrekt door de tbs-kliniek. Het formulier dient door de kliniek te zijn ondertekend.
- De aanvraag wordt gefaxt of opgestuurd naar het arrondissementssecretariaat van de regio, waarin de cliënt zich gaat vestigen na het verlaten van de tbs-kliniek.

BIJLAGE III

1. Contactfunctionaris

De contactfunctionaris heeft tot doel het bewerkstelligen en onderhouden van een effectieve samenwerking tussen tbs-klinieken en reclasseringsorganisaties. Dit moet niet alleen leiden tot intensivering van het toezicht op tbs-gestelden in hun resocialisatiefase, maar ook tot een snelle en optimale uitstroom van tbs-gestelden uit de klinische fase van hun ter beschikkingstelling. De contactfunctionaris voert de taak uit onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de tbs-casuïstiekbespreking van de drie reclasseringsorganisaties.

2. Inhoud

Algemene en ontwikkelingstaken:

De contactfunctionaris neemt deel aan het overleg van de tbs-casuïstiekbespreking van de drie reclasseringsorganisaties. De contactfunctionaris vertegenwoordigt de belangen van de kliniek in deze tbs-casuïstiekbespreking en de belangen van de reclassering in de kliniek.

- De contactfunctionaris is lid van een landelijk platform van contactfunctionarissen 'tbs'. Dit platform is gericht op professionele ontwikkeling en standaardisatie van de taak van de contactfunctionaris. Daarnaast biedt het de contactfunctionarissen de mogelijkheid tot afstemming, informatievoorziening, scholing en intervisie.
- De contactfunctionaris is gecertificeerd om indien nodig een risicotaxatie af te nemen bij tbs-gestelden tijdens hun proefverlof of hun voorwaardelijke beëindiging van de tbs met dwangverpleging.

Cliëntgebonden taken:

De contactfunctionaris voert een cliëntgebonden overleg met de kliniek dat gericht is op de uitstroom van tbs-gestelden uit de klinische fase van hun behandeling. Daartoe neemt de contactfunctionaris deel aan de behandelplanbesprekingen van de kliniek tijdens alle fasen van de resocialisatie⁵. Zijn of haar bijdrage aan de behandelbespreking is gericht op advisering aan de kliniek en een soepele overdracht van de tbs-gestelden van tbs-kliniek naar de reclasseringsorganisaties.

3. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

- De contactfunctionaris is gedurende de overdracht verantwoordelijk voor een volledige dossieropbouw gericht op het toekomstige reclasseringstoezicht.
- De contactfunctionaris bespreekt het dossier regelmatig in de tbs-casuïstiekbespreking van de drie reclasseringsorganisaties. In dit overleg wordt op grond van het behandelplan bepaald welke reclasseringsorganisatie in welke regio wordt ingeschakeld om het maatregelrapport op te maken en het toezicht uit te voeren.
- De contactfunctionaris is verantwoordelijk voor een optimale en soepele overdracht van de tbs-gestelde naar de vaste reclasseringswerker van de tbs-gestelde in het eigen arrondissement of in een arrondissement elders in het land.
- De contactfunctionaris bemiddelt wanneer er sprake is van stagnatie of problemen tussen de tbs-kliniek en de vaste reclasseringswerker van de tbs-gestelde.
- De contactfunctionaris is een volwaardig lid van de tbs-commissie reclassering.
- De contactfunctionaris vertegenwoordigt de belangen van de kliniek in deze tbs-commissie en de belangen van de reclassering in de kliniek.
- De contactfunctionaris heeft toegang tot alle informatie en dossiers die voor een goede taakuitvoering noodzakelijk zijn.

4. Vaardigheden en competenties

De contactfunctionaris is een reclasseringswerker met de volgende vaardigheden en competenties:

- Vakinhoudelijk voldoende gekwalificeerd op het terrein van de forensische- en algemene geestelijke gezondheidszorg.
- De contactfunctionaris is gecertificeerd om risicotaxatie-instrumenten af te nemen.
- Gericht op hetgeen noodzakelijk is om tbs-gestelden op een verantwoorde en delictvrije wijze te laten terugkeren in de samenleving.
- De contactfunctionaris is in staat de belangen van de drie reclasseringsorganisaties te kunnen vertegenwoordigen in de kliniek.

⁵ Dit omvat de resocialisatieafdeling in de kliniek, de pilots van het forensisch psychiatrisch toezicht, de transmurale fase, de voorbereidende fase van het proefverlof en de voorwaardelijke beëindiging van het bevel tot dwangverpleging.

-
- De contactfunctionaris is in staat de belangen van de kliniek te vertegenwoordigen in de tbs-commissie.
  - De contactfunctionaris is kritisch op de haalbaarheid van de grenzen en mogelijkheden van het reclasseringstoezicht bij tbs-gestelden
  - De contactfunctionaris is in staat te schakelen tussen de klinische en ambulante situatie.
  - De contactfunctionaris is zorgvuldig, nauwkeurig en procesgericht.
  - De contactfunctionaris is communicatief, op samenwerking gericht en in staat te verbinden en te onderhandelen.